

Farklı Bölgelerde Yaşayan Velilerin Çocuklarının Beden Eğitimi Dersine Katılımından Beklentileri*

Expectations of Parents Participation of Their Children in Physical Education Lessons Living in Different Regions in Turkey

DOI: <http://dx.doi.org/10.17556/jef.40525>

Tülin ATAN[#],

Murat ELİÖZ^{##},

İsmail POLATCAN^{###}

Özet

Bu çalışma çeşitli değişkenlere göre velilerin, çocuklarının beden eğitimi dersine katılımından beklentilerini belirlemek amacı ile yapılmıştır. Bu amaçla bu çalışmaya, 2010-2011 Eğitim-Öğretim yılında Bursa ve Diyarbakır ilindeki ilköğretim okullarında öğrenim gören ikinci kademe öğrencilerinin velileri katılmıştır. Bursa ilinden 120 veli, Diyarbakır ilinden 116 veli olmak üzere toplam 236 velinin 93'ü kadın 143'ü ise erkektir. Velilerin, çocuklarının beden eğitimi dersine katılımına yönelik beklentilerini belirlemek amacıyla Beklenti Anketi (Öncü 2007) kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda velilerin, çocuklarının beden eğitimi derslerine katılımından beklentileri genel anlamda olumludur. Ancak, bazı durumlarda velilerin yaşadıkları ile (Bursa-Diyarbakır) ve kent-kır yerleşmelerine göre beklentilerin farklılaştığı tespit edilmiştir. Kentleşme, sanayileşme; sosyo-kültürel ve ekonomik yönden gelişmiş olan yerlerin beden eğitimi dersinden beklentilerinin daha olumlu olduğu görülmüştür. Erkek ve kadın velilerin beden eğitimi dersine yönelik düşünceleri paralellik göstermektedir. Çalışmanın sonucunda Beden Eğitimi dersinin çocuklarına kazandıracağı özellikler açısından, tüm velilere özellikle Diyarbakır ilindeki velilere bilinçlendirme çalışmalarının yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi Dersi, Beklenti, Aile

Abstract

The purpose of this study was to determine the expectations of parents from participation of their children in physical education lessons according to several

* Bu makale 17th Annual Congress of the European College of Sports Medicine Kongresinde (4-7 Temmuz 2012) bildiri olarak sunulmuştur.

[#]Doç. Dr., OMÜ Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi, e posta:takman@omu.edu.tr

^{##}Yrd. Doç. Dr., OMÜ Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi, e posta: muratelioz@hotmail.com

^{###}Yüksek Lisans Öğrencisi, OMÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü, e posta:ipolatcan@hotmail.com

variables. For this purpose in 2010-2011 academic year, parents of second grade of primary school students participated the study whom live in Bursa and Diyarbakır. 120 and 116 parents live in Bursa and Diyarbakır respectively, totally 236 subjects filled the expectation questionnaire. The number of male and female parents was 143 and 93 respectively. Expectation Questionnaire was used to determine the expectation of parents from physical education lessons (Öncü 2007).

In conclusion, all the parents' expectations from physical education lessons were positive. However, in some cases their expectations differ according to rural-urban settlements (Bursa-Diyarbakır). Due to urbanization, industrialization socio-cultural structure and economically developed places have more positive expect from physical education lessons. Male and female parents' thoughts were parallel for physical education lessons. It's suggested that awareness-raising activities about Physical Education course should be done to all parents, especially to the parents live in Diyarbakır province.

Key Words: Physical Education Lessons, Expectations, Parents

Giriş

Beden eğitimi dersinin genel amacı; Atatürk İlkeleri ve İnkılapları, Anayasa, Milli Eğitim Temel Kanunu ve Türk Milli Eğitimi'nin temel amaçları doğrultusunda, öğrencilerimizin gelişim ilkeleri de göz önünde tutularak, onların kişisel ve toplumsal yönden sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı ve dengeli bir kişilik sahibi; yapıcı, yaratıcı ve üretken, milli kültür değerlerini ve demokratik hayatın temel ilkelerini benimsemiş fertler olarak yetiştirmektir (Arıcı, 2001). Eğitim, amacı ve aracı olan karmaşık bir oluşumdur. Düşünce kaynağını felsefeden, doğruluğunu bilimden ve düzenini de toplumdan alan bir insan yaratma sanatıdır. İnsan yaratma oluşumunda beden eğitiminin genel eğitime katkısı çok büyüktür. Diğer bir deyişle beden eğitimi ile genel eğitim ayrılmaz bir bütündür (Güneş, 2004).

Genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olan beden eğitimi, aynı zamanda tüm kişiliğin eğitimidir. Bir başka deyişle, öğrencilerin gelişim özellikleri göz önünde tutularak fert ve toplum yönünden sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı ve dengeli bir kişilik sahibi; yapıcı, yaratıcı ve üretken, ulusal kültür değerlerini ve demokratik hayatın gerektirdiği davranışları kazanmış bireyler olarak yetiştirilmesi için en önemli bir araçtır (Öçalan, 2009). Beden eğitimi gençlerin gelişmesine birçok yönden etki etmektedir. Bu etkiler arasında gençlerin fiziksel gelişimine, psikomotor gelişimine, zihinsel gelişimine, duygusal ve toplumsal gelişimine olan etkileri yer almaktadır (Yalçın, 1998).

Anne-babanın amacı; mutlu, başarılı, saygılı ve sevgi dolu çocuklar yetiştirmektir (Elmacıoğlu,1998). Anne ve babalar sosyal dünyayı ve spor dünyasını görmeyi sağlayan ilk birimdir. Anne ve baba çocuğun spora katılıp katılmayacağı, katılmışsa nasıl spor yapacağını belirler. Günümüzde aileler eskiye oranla spor etkinliklerine daha olumlu yaklaşmakta ve çocuklarını spora yönlendirmektedirler. Spor etkinliklerinin çocukların okul derslerini olumsuz yönde etkilediğine inanan aileler olsa da, bu tabu büyük oranda yıkılmıştır ve aileler belirli ücretler ödeyerek çocuklarını sportif etkinliklere yönlendirmektedirler (Tel, 2009). Aile de spora katılım varsa ya da aileler geçmişte spor yapmışlarsa, düzenli olarak evde spor konuşuluyorsa ya da seyrediliyorsa, spor aile içerisinde genel ve konuşulan bir konuysa, çocuklar sporla daha fazla ilgilenebilir ve katılımında bulunabilir. Okul çocuk için organizeli sportif etkinliklerin yapıldığı ilk yerdir (Öztürk, 1998). Okullarda yapılan sportif faaliyetlerle ve beden eğitimi dersleri ile çocuklar ilk defa sporla tanışmaktadırlar. Okulda yapılan etkinliklerin spora yönlendirme etkisi vardır. Beden eğitimi derslerinin başarı ile uygulanmasının bu konuda etkisi fazladır (Tel, 2009).

Sosyal hareketlilik ve kentleşmenin meydana getirdiği aile yapısındaki değişimler, aile içerisindeki rollerinde değişmesine neden olmuştur. Çocuğun aile içerisinde konumu ve değeri artmıştır. Bazı aileler, çocukların boş zamanlarını daha iyi değerlendirmelerini ve sporun insan organizmasına sağladığı yararlarından, bazı aileler ise gelecekte çocuklarının başarılı ve ünlü birer sporcu olmasını istediklerinden, hatta çocukları aracılığı ile maddi gelir elde etmek ve daha iyi bir refah seviyesine ulaşmak için çocuklarını spora yönlendirmektedirler (Ocak, 2011).

Bu çalışma çeşitli değişkenlere göre (yaşanılan il, velinin cinsiyeti ve yaşanılan bölge) velilerin çocuklarının beden eğitimi dersine katılımından beklentilerini belirlemek ile velilerin beden eğitimi dersine bakışlarını saptamak amacı ile yapılmıştır.

Yöntem

Araştırma Grubu: Bu çalışmaya, 2010-2011 Eğitim-Öğretim yılında Bursa ve Diyarbakır ilindeki ilköğretim okullarında öğrenim gören ikinci kademe öğrencilerinin velileri katılmıştır. Bursa ilinden

120 veli, Diyarbakır ilinden 116 veli olmak üzere toplam 236 velinin 93'ü kadın 143'ü ise erkektir. Tüm velilerin yaş ortalaması kadınlarda 32-44, erkeklerin 36-50 yıl bulunmuştur. Bursa ilindeki velilerin yaş ortalaması kadınlarda 32-44, erkeklerin 35-47 yıl bulunmuştur. Diyarbakır ilindeki velilerin yaş ortalaması kadınlarda 31- 44, erkeklerin 37-51 yıl bulunmuştur. Bu velilerin çocukları 6, 7 ya da 8. sınıfta okumaktadırlar.

Veri Toplama Araçları:

Genel Bilgi Formu; katılımcıların ikamet ettikleri il, yaşadıkları yer (il ile köy, ilçe ile köy), velilerin cinsiyeti ve yaşı hakkında bilgi edinebilmek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Velilerin, çocuklarının beden eğitimi dersine katılımına yönelik beklentilerini belirlemek amacıyla Beklenti Anketi kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan “Beklenti Anketi” Öncü (2007) tarafından geliştirilmiştir. Bu anket puanlanabilir bir anket, dolayısıyla bir ölçek olmadığından geçerlik ve güvenilirlik analizi yapılmamış ankete (sormaca) varyans analizi ve uzman görüşleri doğrultusunda son şekli verilmiştir. Beklenti anketi 18 ifadeden oluşmaktadır, geliştirilen bu anket, 5’li likert tipindedir. İfadelerinin seçenekleri “Tamamen Katılıyorum (5)”, “Katılıyorum (4)”, “Kararsızım (3)”, “Katılmıyorum (2)”, “Hiç katılmıyorum (1)” şeklinde sıralanmıştır (Öncü 2007). Anket yüz yüze görüşme yöntemiyle uygulanmıştır.

Verilerin Analizi: Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine Kolmogorov-Smirnov testi ile bakılmıştır. Verilerin normal dağılım göstermediği tespit edilmiş ve elde edilen bulguların değerlendirilmesinde, iki grup arasındaki farka bakmak için Mann Whitney-U testi kullanılmıştır ($p<0.01$ ve $p<0.05$). Üç grup arasındaki farka bakmak amacıyla Kruskal-Wallis testi, ikili karşılaştırmalarda Mann Whitney-U testi kullanılmış ve Bonferroni düzeltmesi yapılmıştır ($p<0.016$). Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizi SPSS 19.0 versiyonunda yapılmıştır. Veriler Ortalama (Ort) ve Standart Sapma (SS), Medyan (minimum ve maksimum) şeklinde verilmiştir.

Bulgular

Tablo 1: Yaşanılan İllere Göre Velilerin Çocuklarının Beden Eğitimi Derslerine Katılımından Beklentileri

İFADELER	BURSA		DİYARBAKIR		p
	Ortalama + SS	Medyan (min,max)	Ortalama + SS	Medyan (min,max)	
1-Beden eğitimi dersleri, eğitimin her kademesinde mutlaka olmalıdır.	4.36±0.78	5 (1, 5)	3.85±1.01	4(1,5)	0,00**
2- Beden eğitimi derslerinde spor kıyafeti giyilmesi zorunlu olmamalı	2.61± 1.53	2(1,5)	3.28±1.56	4(1,5)	0,00**
3-Beden eğitimi öğretmeni, öğrencileri derste başı boş bırakmamalı	4.24±1.05	5(1,5)	3.97±1.41	5(1,5)	0,500
4-Spor malzemeleri için öğrencilerden para toplanmamalı	3.45±1.25	4(1,5)	3.60±1.41	4(1,5)	0,222
5-Beden eğitimi dersleri boş geçmemeli	4.36±0.90	5(1,5)	3.95±1.29	4(1,5)	0,032*
6-Beden eğitimi derslerinde çocukları, yormayan ve terletmeyen aktiviteler yapılmalı	3.59±1.33	4(1,5)	3.57±1.37	4(1,5)	0,916
7-Beden eğitimi ders saatleri daha fazla olmalı	3.55±1.25	4(1,5)	3.18±1.52	3(1,5)	0,059
8-Beden eğitimi dersi ilköğretimde zorunlu olmamalı	2.41±1.31	2(1,5)	2.98±1.48	3(1,5)	0,003**
9-Beden eğitimi derslerinde sadece oyun oynanmalı	2.35±1.19	2(1,5)	2.35±1.26	2(1,5)	0,898
10-Beden eğitimi dersleri formalite olarak görülmemeli	3.98±1.13	4(1,5)	3.58±1.33	4(1,5)	0,022*
11-Beden eğitimi dersi ilköğretim programında kaldırılmalı	1.54±0.79	1(1,5)	1.92±1.11	2(1,5)	0,004**
12-Öğrenciler beden eğitimi dersinden sınav olmamalı	3.23±1.39	3(1,5)	3.12±1.57	3.50(1,5)	0,541
13- 8. sınıfta beden eğitimi dersi olmamalı	1.76±1.09	1(1,5)	2.28±1.38	2(1,5)	0,003**
14-Beden eğitimi derslerini kızlar ve erkekler bir arada yapmamalı	2.37±1.30	2(1,5)	2.88±1.45	3(1,5)	0,005**
15-Beden eğitimi derslerinde, her öğrenci kendi kapasitesine göre değerlendirilmeli	3.55±1.30	4(1,5)	3.51±1.39	4(1,5)	0,918
16-Beden eğitimi öğretmeni özel	3.31±1.22	3.50(1,5)	3.30±1.45	4(1,5)	0,839
17-Beden eğitimi derslerinde çocukların eğlence ihtiyacı karşılanmalı	4.14±0.94	4(1,5)	4.21±1.03	4(1,5)	0,263
18-Beden eğitimi dersleri ilk saatlere konmamalı	3.47±1.32	4(1,5)	3.21±1.42	4(1,5)	0,161

*p<0.05 **p<0.01

Tablo 1’de Bursa ve Diyarbakır’da yaşayan velilerin çocuklarının Beden Eğitimi derslerine katılımından beklentileri gösterilmiştir.

Velilerin “Beden eğitimi dersleri, eğitimin her kademesinde mutlaka olmalıdır” ifadesinden alınan puanlar velilerin yaşadığı ile göre anlamlı farklılık göstermiştir ($p<0.01$). Bursa İlindeki velilerin puanları (4.36) Diyarbakır İlindeki velilerin puanlarından (3.85) daha yüksektir.

Araştırmada “Beden eğitimi derslerinde spor kıyafeti giyilmesi zorunlu olmamalı” ifadesinden alınan puanlar velilerin yaşadığı ile göre anlamlı farklılık göstermiştir ($p<0.01$). Bursa ilindeki velilerin puanları (2.61) Diyarbakır İlindeki velilerin puanlarına göre (3.28) daha düşüktür.

Velilerin “Beden eğitimi dersleri boş geçmemeli.” ifadesinden aldıkları puanlar yaşadıkları illere göre anlamlı farklılık göstermiştir ($p<0.05$). Bursa’daki velilerin puanları (4.36), Diyarbakır’daki velilerin puanlarına göre (3.95) yüksektir.

Velilerin “Beden eğitimi dersi ilköğretimde zorunlu olmamalı” ifadesinden aldıkları puanlar, yaşadıkları ile göre anlamlı farklılık göstermiştir ($p<0.01$). Bursa’daki velilerin puanları (2.41), Diyarbakır’daki velilerin puanlarına göre (2.98) daha düşüktür.

Velilerin “Beden eğitimi dersleri formalite olarak görülmemeli” ifadesinden aldıkları puanlar arasında yaşanan ile göre anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Bursa ilindeki velilerin puanları (3.98), Diyarbakır ilindeki velilerin puanlarına göre (3.58) daha yüksektir

Velilerin “Beden eğitimi dersi ilköğretim programında kaldırılmalı” ifadesinden aldıkları puanlar anlamlı farklılığın olduğunu göstermiştir ($p<0.01$). Bursa’daki velilerin puanları (1.54), Diyarbakır’daki velilerin puanlarına göre (1.92) daha düşüktür.

Velilerin “8. sınıfta beden eğitimi dersi olmamalı” ifadesinden aldıkları puanlar anlamlı farkın olduğunu göstermiştir ($p<0.01$). Bursa’daki velilerin puanları (1.76), Diyarbakır’daki velilerin puanlarından (2.88) düşüktür.

Velilerin “Beden eğitimi derslerini kızlar ve erkekler bir arada yapmamalı” ifadesinden aldıkları puanlar anlamlı farklılık göstermiştir ($p<0,01$). Bursa’daki velilerin puanları (2.37), Diyarbakır’daki velilerin puanlarından (2.88) daha düşüktür.

Tablo 2: Velilerin Cinsiyetine Göre Beklenti Anketine Verilen Cevapların Karşılaştırılması

İFADELER	Kadın Veliler			Erkek Veliler			p
	Ortalama	SS	Medyan (min,max)	Ortalama	SS	Medyan (min,max)	
1-Beden eğitimi dersleri, eğitimin her kademesinde mutlaka olmalıdır.	4.26±0.74		4(2,5)	4.02±1.03		4(1,5)	0.182
2- Beden eğitimi derslerinde spor kıyafeti giyilmesi zorunlu olmamalı	2.75±1.56		2(1,5)	3.06±1.58		3(1,5)	0.194
3-Beden eğitimi öğretmeni, öğrencileri derste başı boş bırakmamalı	4.10±1.16		4(1,5)	4.11±1.30		5(1,5)	0.517
4-Spor malzemeleri için öğrencilerden para toplanmamalı	3.58±1.26		4(1,5)	3.49±1.37		4(1,5)	0.731
5-Beden eğitimi dersleri boş geçmemeli	4.26±1.10		5(1,5)	4.10±1.14		4(1,5)	0.185
6-Beden eğitimi derslerinde çocukları, yormayan ve terletmeyen aktiviteler yapılmalı	3.87±1.09		4(1,5)	3.39±1.46		4(1,5)	0.028*
7-Beden eğitimi ders saatleri daha fazla olmalı	3.51±1.36		4(1,5)	3.28±1.42		3(1,5)	0.295
8-Beden eğitimi dersi ilköğretimde zorunlu olmamalı	2.58±1.35		2(1,5)	2.76±1.47		2(1,5)	0.462
9-Beden eğitimi derslerinde sadece oyun oynanmalı	2.24±1.15		2(1,5)	2.43±1.27		2(1,5)	0.363
10-Beden eğitimi dersleri formalite olarak görülmemeli	3.90±1.19		4(1,5)	3.72±1.28		4(1,5)	0.368
11-Beden eğitimi dersi ilköğretim programında kaldırılmamalı	1.73±1.02		1(1,5)	1.72±0.96		1(1,5)	0.941
12-Öğrenciler beden eğitimi dersinden sınav olmamalı	3.06±1.42		3(1,5)	3.25±1.52		4(1,5)	0.275
13- 8. sınıfta beden eğitimi dersi olmamalı	1.97±1.23		2(1,5)	2.04±1.29		2(1,5)	0.771
14-Beden eğitimi derslerini kızlar ve erkekler bir arada yapmamalı	2.41±1.34		2(1,5)	2.75±1.42		3(1,5)	0.122
15-Beden eğitimi derslerinde, her öğrenci kendi kapasitesine göre değerlendirilmeli	3.57±1.28		4(1,5)	3.51±1.38		4(1,5)	0.755
16-Beden eğitimi öğretmeni özel	3.42±1.22		4(1,5)	3.23±1.40		4(1,5)	0.468
17-Beden eğitimi derslerinde çocukların eğlence ihtiyacı karşılanmalı	4.14±0.92		4(1,5)	4.19±1.02		4(1,5)	0.311
18-Beden eğitimi dersleri ilk saatlere konmamalı	3.49±1.36		4(1,5)	3.25±1.38		3(1,5)	0.244

*p<0.05

Velilerin “Beden eğitimi derslerinde çocukları, yormayan ve terletmeyen aktiviteler yapılmalı” beklenti ifadesinden aldıkları puanlar velilerin cinsiyetine göre anlamlı farklılık göstermiştir (p<0.05). Kadınların puanları (3.87), erkeklerin puanlarından (3.39) daha yüksektir.

Diğer sorularda kadın veliler ile erkek velilerin beklenti anketine verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 3: Yaşanılan Yere Göre Beklenti Anketine Verilen Cevapların Karşılaştırılması

İFADELER	İL (1)		İLÇE (2)		KÖY (3)		p
	Ort±SS	Medyan (min,max)	Ort±SS	Medyan (min,max)	Ort±SS	Medyan (min,max)	
1-Beden eğitimi dersleri, eğitimin her kademesinde mutlaka olmalıdır.	4.16±0.86	4(1,5)	4.38±0.74	4.5(1,5)	3.63±1.11	4(1,5)	1,2>3*
2- Beden eğitimi derslerinde spor kıyafeti giyilmesi zorunlu olmamalı	3.10±1.70	3.5(1,5)	2.73±1.54	2(1,5)	3.18±1.42	4(1,5)	AFY
3-Beden eğitimi öğretmeni, öğrencileri derste başı boş bırakmamalı	4.18±1.17	5(1,5)	4.12±1.13	4(1,5)	3.92±1.54	5(1,5)	AFY
4-Spor malzemeleri için öğrencilerden para toplanmamalı	3.73±1.33	4(1,5)	3.55±1.20	4(1,5)	3.16±1.50	3(1,5)	1>3*
5-Beden eğitimi dersleri boş geçmemeli	4.17±1.17	5(1,5)	4.34±0.93	5(1,5)	3.87±1.32	4(1,5)	2>3*
6-Beden eğitimi derslerinde çocukları, yormayan ve terletmeyen aktiviteler yapılmalı	3.56±1.39	4(1,5)	3.62±1.31	4(1,5)	3.63±1.36	4(1,5)	AFY
7-Beden eğitimi ders saatleri daha fazla olmalı	3.72±1.38	4(1,5)	3.32±1.26	4(1,5)	2.85±1.48	2(1,5)	1>2,3*
8-Beden eğitimi dersi ilköğretimde zorunlu olmamalı	2.52±1.48	2(1,5)	2.51±1.34	2(1,5)	3.27±1.36	3(1,5)	1,2<3*
9-Beden eğitimi derslerinde sadece oyun oynanmalı	2.43±1.25	2(1,5)	2.27±1.14	2(1,5)	2.36±1.32	2(1,5)	AFY
10-Beden eğitimi dersleri formalite olarak görülmemeli	3.77±1.34	4(1,5)	4.17±0.96	4(1,5)	3.12±1.32	3(1,5)	1,2>3*
11-Beden eğitimi dersi ilköğretim programından kaldırılmalı	1.75±0.98	1(1,5)	1.58±0.90	1(1,5)	1.96±1.08	2(1,5)	2<3*
12-Oğrenciler beden eğitimi dersinden sınav olmamalı	3.28±1.47	4(1,5)	3.30±1.42	3.5(1,5)	2.74±1.55	2(1,5)	1,2>3*
13- 8. sınıfta beden eğitimi dersi olmamalı	1.85±1.13	1(1,5)	1.96±1.26	2(1,5)	2.41±1.42	2(1,5)	1,2<3*
14-Beden eğitimi derslerini kızlar ve erkekler bir arada yapmamalı	2.31±1.51	3(1,5)	2.54±1.28	2(1,5)	2.96±1.32	2(1,5)	1<2,3*

15-Beden eğitimi derslerinde, her öğrenci kendi kapasitesine göre değerlendirilmeli	3.81±1.32	4(1,5)	3.48±1.28	4(1,5)	3.12±1.41	3(1,5)	1>2,3*
16-Beden eğitimi öğretmeni özel olarak zaman ayırabilmeli	3.25±1.44	4(1,5)	3.34±1.19	4(1,5)	3.30±1.45	4(1,5)	AFY
17-Beden eğitimi derslerinde çocukların eğlence ihtiyacı karşılanmalı	4.31±0.98	5(1,5)	4.13±0.89	4(1,5)	4.03±1.13	4(1,5)	AFY
18-Beden eğitimi dersleri ilk saatlere konmamalı	3.33±1.41	3.50(1,5)	3.50±1.32	4(1,5)	3.18±1.42	4(1,5)	AFY

*p<0.016 AFY: Anlamlı Farklılık Yok

Çalışmamıza katılan velilerin 83'ü ilde (%35.2), 94'ü ilçede (%39.8) ve 59'u köyde (%25) yaşamaktadır.

Velilerin "Beden eğitimi dersleri, eğitimin her kademesinde mutlaka olmalıdır." Beklenti ifadesine verdikleri yanıtlar yaşadıkları yere göre anlamlı farklılık göstermiştir (p<0.01). İldeki velilerin puanları 4.16, ilçedeki velilerin puanları 4.38, köyedeki velilerin puanları ise 3.63'dür.

Velilerin "Spor malzemeleri için öğrencilerden para toplanmamalı" beklenti ifadesinden aldıkları puanlar yaşadıkları yere göre anlamlı farklılık olduğunu göstermiştir (p<0.05). İlde yaşayan veliler bu ifadeye katılırken; köyde yaşayan veliler ise kararsız kalmışlardır.

Velilerin "Beden eğitimi dersleri boş geçmemeli." beklenti ifadesinden aldıkları puanlar yaşadıkları yere göre ilçe ile köy arasında anlamlı farklılık olduğu göstermiştir (p<0.05). İlçedeki velilerin puanları 4.34, köydekilerin puanları ise 3.87'dir.

Velilerin "Beden eğitimi ders saatleri daha fazla olmalı" beklenti ifadesinden aldıkları puanlar yaşadıkları yere göre anlamlı farklılık göstermiştir. İlde yaşayan velilerin puanları (3.72) ilçedeki velilerin (3.32) ve köyedeki velilerin puanlarından (2.85) yüksek bulunmuştur.

Velilerin "Beden eğitimi dersi ilköğretimde zorunlu olmamalı" beklenti ifadesinden aldıkları puanlar yaşadıkları yere göre anlamlı farklılık göstermiştir (p<0,01). Köyde yaşayan velilerin puanları (3.27) ilçedeki ve (2.51) ve ildeki (2.52) velilerin puanlarından yüksek bulunmuştur.

Velilerin “Beden eğitimi dersleri formalite olarak görülmemeli” beklenti ifadesinden aldıkları puanlar yaşadıkları yere göre anlamlı farklılık göstermiştir ($p<0.01$). İldeki velilerin puanları (3.77) ile ilçedeki velilerin puanları (4.17), köyedeki velilerin puanlarından (3.12) yüksek bulunmuştur.

Velilerin “Beden eğitimi dersi ilköğretim programından kaldırılmalı” beklenti ifadesinden aldıkları puanlar ilçe ile köy arasında anlamlı farklılık göstermiştir ($p<0,01$). İlçedeki velilerin puanları 1.58, köyedeki velilerin puanları 1.96’dır.

Velilerin “Öğrenciler beden eğitimi dersinden sınav olmamalı” beklenti ifadesinden aldıkları puanlar yaşadıkları yerlere göre anlamlı farklılık göstermiştir ($p<0.05$). İldeki (3.28) ve ilçedeki velilerin puanları (3.30), köyedeki velilerin puanlarından yüksek bulunmuştur (2.74)’dur.

Araştırma sonucunda velilerin “8. sınıfta beden eğitimi dersi olmamalı” beklenti ifadesinden aldıkları puanlar yaşadıkları yere göre (il ile köy, ilçe ile köy arasında) anlamlı farklılık göstermiştir ($p<0,05$). İldeki velilerin puanları 1.85 ilçedeki velilerin puanları 1.96, köyedeki velilerin puanları ise 2.41’dir

Velilerin “Beden eğitimi derslerini kızlar ve erkekler bir arada yapmamalı” beklenti ifadesinden aldıkları puanlar yaşadıkları yere göre anlamlı farklılık göstermiştir ($p<0,05$ ve $p<0.01$). İldeki velilerin puanları (2.31), ilçedeki (2.54) ve köyedeki (2.96) velilerin puanlarından düşük bulunmuştur.

Velilerin “Beden eğitimi derslerinde, her öğrenci kendi kapasitesine göre değerlendirilmeli” beklenti ifadesinden aldıkları puanlar yaşadıkları yere göre (il ile ilçe, il ile köy arasında) anlamlı farklılık göstermiştir ($p<0,05$ ve $p<0.01$). İldeki velilerin puanları (3.81), ilçedeki (3.48) ve köyedeki velilerin puanlarından (3.12) daha yüksek bulunmuştur.

Tartışma

Yapılan araştırmada “Beden eğitimi dersleri, eğitimin her kademesinde mutlaka olmalıdır.” beklenti ifadesinden alınan puanlar velilerin yaşadığı ile göre anlamlı farklılık göstermiştir. Sanayileşme ve kentlileşmenin yoğun olduğu Bursa’daki veliler beden eğitimi dersinin eğitimin her aşamasında olması gerektiğini düşünürken;

kentleşmenin ve sanayileşmenin daha az olduğu Diyarbakır ilindeki veliler bu konuda “karasız” ile “katılıyorum” seçeneği arasında kalmışlardır. Sanayileşme, hizmet sektörünün gelişmesi, bilgi çağı ve hızlı kentleşme sonucunda toplu yaşama kültürü ve sosyal yapı giderek farklı özellikler kazanmıştır. Toplumsal eğilimleri moral, kültür, yaşam felsefesi, ekonomik refah gibi olgular biçimlendirmektedir. Çağdaş toplumlar, sporu sosyal hayatın ayrılmaz bir parçası sayarken, geri kalmış toplumlar ise sporun önemini kavrayamamış ve göz ardı etmişlerdir. Günümüzde, toplumların spora yaklaşımları, toplumların genel yapısını yansıtır. Spor aslında gelişmişliğin bir ölçütü olarak da kabul edilmektedir (Yetim, 2000). Eğitim ve öğretim ile alt yapısını tamamlamış modern toplumların spordaki gelişmişliğinin, cinsiyet, eğitim ve spor ortamı ile direkt bağlantısı bulunmaktadır (Karahüseyinoğlu, 2003).

Araştırmada “Beden eğitimi derslerinde spor kıyafeti giyilmesi zorunlu olmamalı” beklenti ifadesinden alınan puanlar velilerin yaşadığı ile göre anlamlı farklılığın olduğunu göstermiştir ($p<0.05$). Bursa’daki veliler “katılmıyorum” u ifade ederken, Diyarbakır ilindeki veliler ise “kararsızım” ifadesini kullanmışlardır. Sosyo-kültürel yapı, ekonomik seviye, çevresel şartlar spor yapmayı etkilemektedir. Spor yapmak bir kültürdür. Bursa ilinde yaşayan veliler spor yapma kültürüne sahip çıkıp beden eğitimi derslerinde spor kıyafeti giyilmesinin zorunlu olmasını savunurken; Diyarbakır’da yaşayan velilerin ise bir nevi bu anlayıştan uzak oldukları düşünülmektedir. Diyarbakır’daki velilerin, özellikle kız çocukları için eşofman, şort, tayt gibi spor kıyafetlerini giydirmek istemeyebilecekleri düşünülebilir.

Araştırma sonuçlarında Velilerin “Beden eğitimi dersleri boş geçmemeli.” ifadesinden aldıkları puanlar yaşadıkları illere göre anlamlı farklılık göstermiştir ($p<0.05$). Ancak velilerin bu soruya verdikleri puan ortalamalarına bakıldığında her iki ildeki velilerin de “katılıyorum” seçeneğini daha çok işaretledikleri tespit edilmiştir. Bu durum Bursa ilindeki velilerin daha duyarlı olmamasına rağmen, il ayrımı yapmaksızın velilerin Beden Eğitimi derslerinin boş geçmemesini istedikleri görülmüştür. Sportif etkinlikler bireyin sosyalleşmesinde önemli roller üstlendiği için, aileler çocukların daha sosyal olabilmesine fırsat tanıyan spor olgusuna uzak kalmamaktadırlar (Kılıcıgil, 1998).

Araştırmada velilerin “Beden eğitimi dersi ilköğretimde zorunlu olmamalı” beklenti ifadesinden aldıkları puanlar iller arasında anlamlı farklılığın olduğunu göstermiştir ($p<0.01$). Bursa ilindeki veliler ilköğretimde beden eğitimi dersinin zorunlu olmamasına katılmadıklarını, Diyarbakır ilindeki veliler ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Yenal ve arkadaşları (1999) ilköğretim kurumlarında uygulanacak beden eğitimi ve spor etkinlikleri bilhassa, çocukların motor beceri ve yeteneklerini geliştirmek, olumlu davranışlar kazanmalarını sağlamak, sporu alışkanlık halinde sürdürmelerini ve sağlıklı olabilmelerini temin etmek yönünden önemli olduğunu belirtmişlerdir.

Araştırmada velilerin “Beden eğitimi dersi ilköğretim programından kaldırılmalı” ifadesinden aldıkları puanlar her iki ilde de “hiç katılmıyorum” şeklinde cevaplanmıştır. Beden eğitimi derslerinde kişi kendini tanır, tanıtır, yeteneklerinin sınırını bilir ve geliştirir, sağlıklı ve dinç bir vücuda sahip olur, kişisel becerileri gelişir, sportif aktivitelerle birlikte sosyalleşme sürecini hızlı bir şekilde yaşar (Kılıcıgil, 1998). Bu çalışmaya katılan velilerin de Beden Eğitimi dersinin bu etkilerinin farkında oldukları ve bu dersin ilköğretim programlarından kaldırılmaması gerektiğini bekledikleri görülmüştür.

Araştırma sonucunda velilerin “8. sınıfta beden eğitimi dersi olmamalı” beklenti ifadesinden aldıkları puanlar illere göre anlamlı farkın olduğunu göstermiştir. Bursa ilindeki veliler böyle bir duruma “hiç katılmadıklarını” belirtirken; Diyarbakır ilindeki veliler ise “katılmadıklarını” belirtmişlerdir. Araştırmada ana ve babalar “8. sınıfta beden eğitimi dersi olmamalı” beklenti ifadesinden aldıkları puanlar yaşadıkları yere göre de (il ile köy, ilçe ile köy arasında) anlamlı farklılık göstermiştir ($p<0,005$). 8. sınıfta öğrenciler için çok önemli olan SBS sınavının olması ve velilerin de bu konuda hassas olmasına rağmen her iki ildeki veliler de “8. sınıfta beden eğitimi dersi olmamalı” sorusuna katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu durum velilerin Beden Eğitimi dersinin gerekli olduğunu düşündüklerini göstermektedir. Çağlayan ve arkadaşları'nın (2004) yaptıkları çalışmadaki sonuçlar da 12-15 yaş grubu ilköğretimde okuyan öğrencilerin sportif faaliyetlere katılımlarının, derslerdeki başarıyı olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Araştırmada Velilerin “Beden eğitimi derslerini kızlar ve erkekler bir arada yapmamalı” beklenti ifadesinden aldıkları puanlar illere göre anlamlı farklılık göstermiştir. Bursa’daki veliler, kızlar ve erkeklerin birlikte beden eğitimi dersine katılımını önemserken; Diyarbakır’daki veliler kararsız kalmışlardır. Böyle bir yaklaşımın ortaya çıkmasında kültürel yapı, gelenekler, töre, yaşam tarzı etkili olmaktadır. Pehlivan (2009) yaptıkları araştırmada II. Dünya Savaşı’ndan sonra çocuk ve gençlere yönelik organize edilmiş spor programlarında ciddi bir artış meydana geldiği belirtilmiştir. Bu dönemden önce kızlar genelde ev ortamında bulunup iyi bir anne olma amacıyla yetiştirilirken, erkeklere daha aktif bir ortam sağlanmıştır. 1970 ve 1980’li yıllardan sonra ise toplumun bazı kesimlerinde ve okullarda kız ve erkeklere aynı düzeyde fırsatlar verilmiş ve bunun sonucunda kızların da erkekler kadar başarılı olduğu görülmüştür.

Araştırma sonucunda velilerin “Beden eğitimi derslerinde çocukları, yormayan ve terletmeyen aktiviteler yapılmalı” beklenti ifadesinden aldıkları puanlar velilerin cinsiyetine göre anlamlı farklılık göstermiştir. Anneler katılıyorum ifadesini tercih ederken babalar ise kararsızım ifadesini kullanmışlardır. Annelerin annelik ve şefkat duygusundan dolayı beden eğitimi derslerinde çocukları terletmeyen, yormayan daha hafif aktiviteler yapılmasını istemişlerdir. Okullarda sportif olanakların yetersiz oluşu (soyunma odaları, duş gibi) çocukların sakatlanabileceği veya hastalanmasına yol açabileceği düşüncesi annelerin beden eğitimi dersinde öğrencileri zorlamayan egzersizler yapılması yönünde görüş belirtmelerine neden olmuştur.

Araştırmaya katılan veliler “Beden eğitimi dersleri, eğitimin her kademesinde mutlaka olmalıdır” beklenti ifadesinden aldıkları puanlar yaşadıkları yere göre (il ile köy, ilçe ile köy) arasında anlamlı farklılık göstermiştir. İl ve ilçedeki velilerin puan ortalamalarına bakıldığında katılıyorum ifadesini kullandıkları, köyedeki velilerin ise kararsızım ifadesini kullandıkları görülmüştür. Yapılan bir çalışmada, ailenin yerleşim birimlerine göre spora katılımı incelendiğinde, bucak-köy doğumlu kız öğrencilerin hiçbirinin katılmadıklarını görmek mümkündür. Bunlar arasından 1 veya 2 kişinin haftada 1 kez sporla uğraştığını görebiliriz. Erkekler ise bu etkinliklere katılma alışkanlığı, kent kökenliler arasında daha yaygınken, kırsal kökenli ve ailesi bucak-köyde oturan erkek öğrencilerin etkinliklere pek fazla katılmadıkları görülmektedir (Tatlidil, 1993).

Araştırmada velilerin “Beden eğitimi ders saatleri daha fazla olmalı” beklenti ifadesinden aldıkları puanlar yaşadıkları yere göre anlamlı farklılık göstermiştir. İl ve ilçedeki veliler katılımı ifadesini tercih ederken, köydeki veliler ise kararsız kalmışlardır. Kentleşme ve sanayileşme ile sportif etkinliklerin gelişimi arasında da paralellik bulunmaktadır. Başka bir anlatımla; yükselen yaşam düzeyi, daha iyi ulaşım ve iletişim imkânları, gelişen teknoloji sayesinde nitelik ve nicelik yönünden mükemmelleşen araç ve gereçler sporu teşvik etmekte ve yaygınlaştırmaktadır. Bu bağlamda, kentte oturma spora katılımı olumlu yönde etkilemektedir (Pepe, 2003).

Araştırma sonucunda velilerin “Spor malzemeleri için öğrencilerden para toplanmamalı” beklenti ifadesinden aldıkları puanlar yaşadıkları yere göre anlamlı farklılık göstermiştir.($p<0.016$). İlde yaşayan veliler bu ifadeye katılırken; köyde yaşayan veliler ise kararsız kalmışlardır. Ülkemizin ekonomik yetersizliklerinden dolayı kentsel yerleşim alanlardaki okullardan kırsal yerleşim alanlarındaki okullara doğru gidildikçe spor salonu, spor araç ve gereçlerinin yetersiz olduğu görülmektedir; bundan dolayı köydeki veliler çocukları için okuldaki spor malzemelerinin eksikliğini gidermek için “spor malzemeleri için para toplanabilir “ ifadesine biraz daha ılımlı bakmış olabilirler. Ancak, kentte yaşayan veliler ise okullardaki beden eğitimi, spor ve izcilik eğitimi ile ilgili hizmetleri yürütmek 3797 sayılı yasaya göre Millî Eğitim Bakanlığının başlıca görevleri arasında olduğundan spor malzemeleri için öğrencilerden para toplanmasına gerek olmadığını düşünmüş olabilirler. 1982 Anayasasının 59. maddesi "Devlet her yaşta Türkiye vatandaşının beden eğitimi ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, Sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur." diyerek Türk toplumunun ihtiyacı olan beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin devlet tarafından teminat altına alındığını açıkça belirtmektedir. Eğitim ve öğretim kurumları olan okullarda spora gereken önemin verilmeyişi Türkiye’de süregelen altyapı probleminin ana kaynağını oluşturmaktadır. Okullarda spor için gerekli imkânların sağlanması halinde, Türk sporu için alt yapının oluşturulması, bilinçli sporcuların yetiştirilmesi, sporun yararlarını bilen psikolojik-fizyolojik olarak gelişmiş nesillerin yetiştirilmesini sağlanmış olacaktır (İnci, 2011).

Araştırmada velilerin “Beden eğitimi dersleri formalite olarak görülmemeli” beklenti ifadesinden aldıkları puanlar yaşadıkları yere

göre anlamlı farklılık göstermiştir. İlde yaşayan veliler ile ilçede yaşayan velilerin “katılıyorum” seçeneğini işaretledikleri, köydeki velilerin ise “kararsızım” seçeneğini işaretledikleri tespit edilmiştir. Ülkemizde plansız ve çarpık kentleşme, yeşil alanların azlığı; kentlerimizin beton yığını haline dönüşmesi, yeme alışkanlığındaki değişiklikler beden eğitimi dersini ildeki veliler için önemli olmasını sağlamıştır. Beden eğitimi, spor, izcilik vb. gibi faaliyetler yoluyla bedenlen, ruhen, fikren, sağlıklı, üretken, nitelikli bir toplum için eğitilmeleri, bugünkü eğitim anlayışının vazgeçilmez ilkelerinden biri olmaktadır. Özellikle en hareketli dönemi yaşayan ve sonsuz enerji ile dolu olan gençlerin, enerjilerini boşaltacak, streslerini giderecek etkinliklerin basında ders içi ve ders dışında uğraşabilecekleri en belirgin alan olarak spor görülmektedir (Kirazoğlu, 1992).

Sonuç

Araştırma sonucunda velilerin, çocuklarının beden eğitimi derslerine katılımından beklentileri genel anlamda olumludur. Ancak, bazı durumlarda velilerin yaşadıkları ile ve kent-kır yerleşmelerine göre beklentilerin farklılaştığı tespit edilmiştir. Kentleşme, sanayileşme; sosyo-kültürel ve ekonomik yönden gelişmiş olan yerlerin beden eğitimi dersinden beklentilerinin daha olumlu olduğu görülmüştür. Erkek ve kadın velilerin beden eğitimi dersine yönelik düşünceleri paralellik göstermektedir. Çalışmanın sonucunda Beden Eğitimi dersinin çocuklarına kazandıracığı özellikler açısından, tüm velilere özellikle Diyarbakır ilindeki velilere bilinçlendirme çalışmalarının yapılması önerilmektedir.

Kaynaklar

- Arıcı, H. (2001). *İlköğretimde beden eğitimi ders programları 2. Kademe*. Nobel Yayın Dağıtım: Ankara.
- Çağlayan, A., Çalık, F., Sivrikaya, K., & Kahveci, M. (2004). 12-15 yaş grubu spor yapan öğrencilerle spor yapmayan öğrencilerin okul başarıları yönünden karşılaştırılması. *10. ICHBER-SD Avrupa Kongresi & SBD 8. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*, 17-20 Kasım, Antalya.
- Elmacioğlu, T. (1998). *Başarıda aile faktörü*. Hayat Yayınları: İstanbul.

- Güneş, A. (2004). *Okullarda beden eğitimi ve oyun öğretimi*. Pegama: İstanbul.
- İnci, H. (2011). *Avrupa Birliği ve Türkiye’de yerel yönetimlerin spora katkıları ve spor politikalarının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Karahüseyinoğlu, M.F., Arslan, C., & Ramazanoğlu, F. (2003). Elazığ halkının spora karşı eğiliminin incelenmesi. *Fırat Üniversitesi Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 70–74.
- Kılıçgil, E. (1998). *Sosyal Çevre-Spor İlişkileri*. Bağırhan Yayınevi: Ankara.
- Kirazlıoğlu, Z. (1992). Ders dışı sportif etkinliklerde okul, kulüp ve yerel yönetimlerin işlevlerine genel bir bakış. *Amatör Spor Dergisi Yayın Organı*, 48, 26-29.
- Ocak, Y., Keskin, V., Tortop, Y., & Gölünük, S. (2011). Çocuklarını yaz spor okullarına gönderen ailelerin sosyo-ekonomik durumları ve beklentileri. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 13-21.
- Öçalan, M., & Erdoğdu M. (2009). Ortaöğretim kurumlarında beden eğitimi dersinin amaçlarının gerçekleşme düzeyi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(3), 280-291.
- Öncü, E. (2007). *Velilerin çocuklarının beden eğitimi dersine katılımına yönelik tutumları ve beklentileri*. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öztürk, F. (1998). *Toplumsal Boyutlarıyla Spor*. Bağırhan Yayınevi: Ankara.
- Pehlivan, Z. (2009). Spora katılan çocuklara yönelik ailelerin beklentileri, çocuklarda gözlenen davranış değişimleri ve spora katılımın önündeki engeller. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(2), 69-76.
- Pepe, K., & Can, S. (2003). Spor branşlarına katılımın sosyo-ekonomik boyutunun araştırılması. *Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi*, 10-11 Ekim, Ankara: 484-490.
- Tatlıdil, E. (1993). *Toplum Eğitim ve Öğretimi*. Evrim Matbaacılık: İzmir.
- Tel, M. (2009). Çocuklarda sosyalleşme araçlarının spora yönlendirme durumları. *The First International Congress of Educational Research*, 1-3 May, Çanakkale.

Yalçın, H.F. (1998). *Beden Eğitimi Öğretmenleri El Kitabı*. Gazi Eğitim Fakültesi Yayınları: Ankara

Yenal, T., Çamlıyer, H., & Saracaloğlu, A. (1999). İlköğretim ikinci devre çocuklarında beden eğitimi ve spor etkinliklerinin motor beceri ve yetenekler üzerine etkisi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, IV(3): 15-16.

Yetim, A. (2000). *Sporun sosyal görünümü*. G.Ü. Beden Eğitimi Spor Bilimleri Dergisi, 5(1), 61-70.

Extended Summary

Purpose

Parents decide for their child to participate in sport. Today, parents have more positive approaches to participate sports events than ever before (Tel, 2009). Therefore purpose of this study was to determine the expectations of parents from participation of their children in physical education lessons according to several variables (living city, living place and parents' gender).

Method

For this purpose in 2010-2011 academic year, parents of second grade of primary school students participated the study whom live in Bursa and Diyarbakır, in Turkey. 120 and 116 parents live in Bursa and Diyarbakır respectively, totally 236 subjects filled the expectation questionnaire. The number of male and female parents was 143 and 93 respectively. Expectation Questionnaire (Öncü, 2007) was used to determine the expectation of parents from physical education lessons.

Results

Expectations of parents from physical education lessons were compared between Bursa and Diyarbakır city and 8 of the 18 expression were found significantly different. The expectations of parents were compared between the living place and significant differences were found in some items, especially between cities and villages. No significant differences were found between gender (mother and father) expectations except one expression. In this expression, female parents reported no sweating and easy exercise in physical education lessons more than males.

Discussion and Conclusion

All the parents' expectations from physical education lessons were positive. However, in some cases their expectations differ according to rural-urban settlements. In modern societies, sport is an integral part of social life while backward communities have ignored the importance of sports (Yetim, 2000). Due to urbanization, industrialization socio-cultural structure and economically developed places have more positive expect from physical education lessons. Living in the city has a positive effect on participation in sports (Pepe, 2003). Male and female parents' thoughts were parallel for physical education lessons. It's suggested that awareness-raising activities about Physical Education course should be done to all parents, especially to the parents live in Diyarbakır province.